

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

VII

ILLUSTRERADT NYASTE

SÖNDAGSMAGASIN.

No 43.) Utkommer hvarje Söndag. Götheborg den 23 October 1853. Pris för år: 6 R:dr 32 sk. B:co. (VII årgången)

Gebhardt Leberecht von Blücher.

Blücher.

Gebhard Lebrecht von Blücher föddes den 16 December 1742 i Rostock, dit hans fader, f. d. landgrefflig hessen-casselsk ryttmästare, den tiden godsägare på Grossen-Rensow i Mecklenburg, hade sändt sin gemål, för att veta henne bättre skyddad under de oroligheter, som utbrutit emellan den regerande fursten och ridderskapet, och redan flera gånger urartat till blodiga uppträden.

Om Blüchers yngre år är intet annat bekant, än att hans föräldrar, efter återställt lugn, åter vände tillbaka till landet och att de vid utbrottet af sjuåriga kriget, som åter störande inverkade på det närliggande Mecklenburg, voro bosatta i byn Rostow. Sannolikt, för att förskaffa sine tvenne yngste söner en fredligare löpbana under en, efter dåvarande åsigt, lång förödande kamp, ty hans tre andra söner tjente redan i ryska, preussiska och danska arméen, sände fadern i början af kriget den fjortonårige Gebhard med den ett år äldre brodern, Ulrich, till sin svärson, ryttmästaren Krackwitz, godsägare på ön Rügen, för att der låta meddela dem detidens uppfostran för unga landt-adelspersoner, hvilken visserligen icke ansågs behöfva utsträcka sig till någon stor vetenskaplig bildning.

Den unge Blücher skall nu i denna okonstlade landtlighet hafva begått många spratt, som af hans släktingar benämndes med "duamma spratt", och bland hvilka en i synnerhet väckte uppseende. Den femtonårige pojken gick nämligen derifrån och tog tjänst vid ett svenskt husarregemente. Således gjorde han sitt första fälttåg emot Preussen och just emot desamma svarta husarer, hvars schef han senare blef. Råkad i fångenskap hos Preussarne, vans han genom utbyte för tjänsten och inträdde i arméen som löjtnant. Genom ett förmåtet öfvermod, som han visat på gränsen af Polen, blef han till straff förbigått i avancemanget och tog år 1773 i förargelsen häröfver sitt afsked, som Fredrik den store lät honom få med dessa ord: "Ryttmästare Blücher är entledigat från sin tjänst och kan gå fan i våld."

Blücher gifte sig och blef jordbrukare. Fredrik II utmärkte honom med hedersbevis och understöd; men först efter den nye konungens uppstigande på thronen inträdde han åter i tjänsten. I bataljen vid Rhen (åren 1793 och 1794) förvärfde han sig hedersnamnet: "den andre Ziethen". Som generalmajor intog han år 1802 Erfurt och Mühlhausen. Slaget vid Auerstädt

1806 kunde till och med hans tapperhet icke bringa till ett lyckligt utfall. Den 6 och 7 November tvingades han att vid Rattkau i det lübeckska kapitulera med prinsen af Pontecorvo, dock gjorde han det blott med det tillägg, att "betingelserna hade blifvit honom gjorda och att han endast hade antagit dem i brist på munition, proviant och furage."

Blücher gjordes för andra gången till krigsfånge, men blef åter genom utväxling snart frigifven. Från Königsberg sändes han sjövägen till Svensk-Pommern, men genom freden i Tilsit gafs honom en lugnare sällsättning i krigsdepartementet vid konungens sida. En af de mest betydande män, som på Napoleons föranlåtande blifvit satt i hvilostånd, blef han deremot i sin gubb-ålder, då redan 70 år gammal, sitt fosterlands driftigaste befriare. Dagarne vid Lützen (1813, d. 2 Maj), vid Katzbach (d. 26 Aug.), vid Leipzig (16 till 19 Oktober), vid Laon (1814, 9 Mars) och Montmartre (30 Mars) grundlade för evigt "Marschall Vorwärts" rykte. Den lagerkrona, som i det förnyade kriget d. 16 Juni 1815, i det förlorade slaget vid Ligny råkade i fara, återvann han ånyo den 18 vid Waterloo. Blücher hade till minne om segern vid klostret Wahlstatt, kampplatsen för Tartarslaget 1241, af konungen fått namn af furste af Wahlstatt. Att anföra de öfrige utmärkelser och gåfvor är här icke plats. Fursten dog den 12 September 1819 i sitt 77:de år på sitt gods Kriebowitz vid Kanth i Schlesien. Liksom hans stridskamrat Wellington hade han endast genom tapperhet bragt sig upp från gemen soldat till fältmarschalk.

Blücher var af stor smärt kroppshyggnad, med välbildade, starka lemmar. Älderdomen mindre än sjuklighet gaf honom till slut en framåt böjd hållning. Men hans hufvud höjde sig ännu i all den skönhet, som älderdomen förlänar, under det den borttager så mycket annat. En härlig hufvudskål, blott måttligt betäckt med grått hår, en präktig pannå, en stor böjd näsa, skarpa häfligt rullande och i grunden mildt blickande ljusblå ögon, mörkröda kinder, en fin, men af stora nedhängande mustascher nästan beskuggad mun, en välbildad stor baka, allt detta öfverensstämmer med ett duktigt menniskoansigte, hvars utarbetade drag genast vittna om en betydande karakter. Hans hela utseende bar pregeln af en krigshjette, en befällande och verkställande. Mod och dristighet framlyste ur hans hela väsen, beledsagad af uttrycket af en djup inre sinnesjemhet och personlig liknöjdhet, som också under alla om-

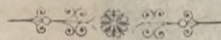
ständigheter blef honom egen. Hans språk var barskt och doft samt något läspande genom förlorade tänder, i vredes mod utomordentligt hårdt, men i vanligt tal mildt och förtroendefullt.

I sitt sätt att föra krig visade han alltid en ifrig och djerf karaktär. Rytteriet var hans favoritvapen. Om hans sinnesjemhet under striden och om hans förakt för döden berättas många drag. Ofta nog sprängde han blindvis in i faran. Han påstod, att det icke gifves någon militärisch förlägenhet, hvarur man icke till slut genom en kamp man emot man kunde slå sig igenom. Denna oförskräckthet och liknöjdhet behöfde icke först den spänning, som ofta först väckes på slagfältet. Uppväckt ur sömnen, för att erfara den rapport, att Napoleon utförde en ny likaså oväntad som djerf rörelse, svarade Blücher gäspande: "då kan han få dugtig smörj," gaf några befallningar och vände sig lugnt om på andra sidan för att fortsätta sin sömn. På detta sätt hade han ett oemeständligt inflytande på folket, som till och med den franska bonden icke kunde förneka. Med några enkla ord före slaget, så som ögonblicket ingaf dem, vann han de rääste sinnen. Med några skämtord kunde han försätta hela bataljoner under svår belägenhet i det bästa lynne. Med sine yngre officerare umgicks han likaså förtroligt, ja nästan kamratligt. Sällskaplig sällsamlefnad med folk, som ville lefva och låta lefva, som deltog i ett högt spel och drucko ett godt glas vin, som förstodo att berätta och höra på, var alltid hans största nöje. Han älskade i synnerhet champagne och kort före slaget i Flandern utbröt han en gång: "Är det icke en stor skada, att man måste föra krig med ett folk, som brygger en så härlig dryck? Man skulle tro, att de borde vara de allrabästa menniskor, men o Gud, o Gud!" — Latet var märkvärdigare, än när han berättade om sine krigshändelser; hans inbillningskraft föreböll honom hans favoritbilder, och som saken kunnat vara samt för det mesta efter hans sinne borde varit; denna följde han derpå utan betänkannde och sålunda kom då också den store hjelten ibland i den förlägenheten att bli öfverbevist, att han — skurit till i texten! Liknande berättar man förofrigt om de största hjeltar, såsom om Fredrik den store och Napoleon. När han höll egenliga tal, hvartill han i synnerhet i senare tiden ofta tog anledning, så gick hans sätt att uttrycka sig icke så mycket ut på sammanträngd kraft, utan mycket mer på en behaglig villyftighet. Hans språklära gjorde

honom icke stora sorger; han talade sitt goda förståndliga tyska, en mellanting af umgängesspråket och folkets munart, men dock med en synnerlig förkärlek för det senare i tallesätt och uttal.

Hans tänkesätt voro helt och hållet öfverensstämmande med sista hälften af 18:de århundradets, älskande allmän liberalitet, moral och medkänsla. Mildhet och mensklighet banade sig alltid väg och förenade sig med hvarje hjeltens kraftyttring. Om Blücher äro häftiga utbrott af vrede, hårda befallningar i allmänna anordningar, men intet drag af enskild grymhet eller öfverdådig lust till vålnsamhet bekanta. Hans godmodighet yttrade sig i alla hans lefnadsförhållanden. Men med all sin redlighet och uppriktighet hade Blücher en egenskap, som tycktes emotsäga de nyssnämnde, men som hos betecknande karakterer lätt låta förena sig: han var i besittning af den skarpaste slughet och mest durchdrifna inmarighet. Man vet att berättat många uppträden af denna beskaffenhet. Emellertid var det icke hans sak att utföra vidtutgrenade intriger, hans otålighet och godmodighet hade alltid åter brutit sig en ny bana. Verkligt stor var han deremot i det öppna erkännandet af andras förtjenst. Vi skola blott här anföra ett exempel, huru han heller icke var okänslig för poetisk storhet. Hans biograf berättar oss i detta afseende ett märkvärdigt factum: Blücher hade aldrig gått förbi Klopstocks graf i Ottensen vid Altona, utan med blottadt hufvud. Och då den älderstegne hjelten under sitt vistande i Hamburg år 1816 öfveröstes med så många hedersbevisningar, att han under tårar utropade: "Det är hög tid att jag aflägsnar mig, annars dignar jag" — så försummade han dock icke att aflägga ett besök hos Klopstocks enka.

Vi hafva här i bilder framställt: Blücherfesten i Kriebowitz d. 28 Aug. d. å., Blücherstatyen i Berlin och Breslau, samt en karta öfver slaget vid Katzbach den 26 Aug. 1813.

Schackspelarna.

Den konglige preussiska öfver-skatt- och geheime kommers-kommissarie, riddare af röda örnen, Conrad Henrik Quapp, var, änskönt klockan nyss blott slagit sju på morgon, mycket ifrigt sysselsatt med att lägga ifrån sig ett ganska betydligt antal guldstycken. Han hade vägt hvarje enskild fredriksd'or på den lilla vigt, han ännu höll i handen, och började nu att

räkna med ett skryt, som blott en mycket fet, närmare de femtiofem och mycket rik ungarförmär att använda, och som derjente är ägare af en trettiofem bokstäfver lång titel.

Sedan den vigtiga operationen, att räkna penningar, var fullgjord, stack herr Conrad Quapp, i det han nästan pojkkaktigt slog tillbaka sin med styf krage och epåletthållare försedde tjenstrock, begge händer i byxfickorna, skramlade med några bröder till dem på bordet liggande guldstyckena och bugade sig, som om han bure en laddstock af jern i ryggen.

Denna laddstocksbugning gällde en ung man, som oakad sin vårdlösa hållning dock gerna önskade att göra närmare bekantskap med guldmyuten. Han utgjorde en fullkomlig motsats af öfver-skatt-kommissarien. Den sistnämnde var kort och fet. Tjenstmenniska från spetsen af hans trubbiga stöfvel ända till spetsen af hans kortklippta hår, som stod lika så styft i vädret som en fältväbels mustasch. Hans uniform tycktes af pur tjenstmässig trånghet hvarje ögonblick vilja gå sönder på skuldror och rygg.

Den unge mannen var deremot iförd en ljus och lätt med snören försedd bonjour och en modern pariservest, men utan halsduk. Han var smärt, af behaglig hållning, med långt lockigt hår och stort skägg, och hans ädla ansigte var i omfång och genomsärning ungefär hälften så stort som den vördige herr Quapps. Om man än icke kunde kalla denne unge man, som med den största zirlighet emottog penningarne med sin hvita hand, en konstmenniska, så var han dock något i den vägen, han var nämligen en konstnär, och till och med en målare.

Ett bevis på den elegante penselförarens konst var upphängt på en af rummets väggar med noggrannt afseende på belysningen. Ur en ofantligt stor förgylld ram skådade nämligen liksom en blomstrandros, ingen annans ansigte än den frodige Conrads. Öfver-skatt-kommissarien var som man säger, hiskligt lik sig. Det var honom sjelf, drag för drag, och dock var denne Conrad i den förgyllda ramen åtminstone tio år yngre än originalet. Visserligen icke något ogynnande tecken på målarens konstfärdighet, som förofrigt här i tekniskt afseende hade levererat en utmärkt målning, i det han löst den svåra uppgiften att måla en gammal karl med ett fullmåneansigte, på hvilket det bästa voro den ärliga blicken och de glesa mustacherna.

Conrad Quapp skakade hjertligt målarens

hand, betraktade med hänryckta ögonkast sin konterfei och svängde sig i sin förtjusning på sin stöfvets spotsa kapitensklack — hvarvid han så när hade brutit sitt vensta ben — och ropade derpå:

— *A propos*, min dyraste herr Raphael Jemm, hvad säger ni upprigtigt om detta väsen der . . . Om den karlen der på väggen . . . Tror ni, högslårade, att denna bild kan vara tillräcklig, för att bringa i ordning det väsen, som förorsakat mig så mycken plåga?

Målaren betraktade mycket uppmärksamt målningen, sedan det tjocka originalet, derpå den vördige herrns högra stöfvel, i hvilken en konstfärdig hand inskurit en betydlig mängd små kors, sannolikt för att bevara likaså många liktornar från att qväfvas, — sedan ryckte han på axlarna och teg med en allvarsam och högtidlig mine.

— Huru? ni tror icke? mumlade Quapp, i det han åter betraktade sin bild med stora ögon.

— Knappast, herr öfver-skatt-kommissarie!

— Det skulle vara mig ett skönt väsen; fan och! Raphael, jag säger er, att hittills har allt det jag velat, lyckats mig, till och med det fördömda väsen "öfver" framför skatt-kommissarie har blifvit bragt i ordning likasom äfven "geheime". Jag har blott sagt det, skrif ansökningen så och så, och det måste vara så och det annorlunda — och saken var uppgjord. Är det icke sauning?

— Visserligen; men . . .

— Hvilket men? Här är icke fråga om något men! Och nu, då jag vill "skrida" till det väsen att gifta mig . . .

— Vill "halta" . . . tänkte målaren.

— Då skulle det misslyckas mig?

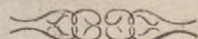
— Visst icke!

— Nu då voro vi ju färdiga.

— Förstå mig rätt, herr öfver-kommissarie. Giftermälet han aldrig misslyckas er, misslyckas ingen, ty den allsmäktige krukmakaren . . .

— Den "allsmäktige" krukmakaren? frågade Quapp alldeles förvånad. Skaparen, ville ni säga, skaparen!

— Nej, med eder tillåtelse, krukmakare; det är helt och hållet i sin ordning väsenet, som ni brukar säga. Den allsmäktige krukmakaren har så inrättat det, att det till och med för den snodaste kruka finnes ett passande lock. Men om ni, herr öfver-kommissarie, kan blifva ett passande lock för fröken Elise von Boehm, eller hon ett passande lock för er, måste jag helt och hållet betvifla. (Forts.)

Blücherfesten i Krielowitz d. 28 Augusti.

Helgoland.

Helgoland.

I geografiskt och politiskt hänseende måste vi först anföra följande om denna återstod af en ö, som blifvit uppslukad af hafvet:

"Helgoland" är egentligen namnet på en ögrupp, som är belägen 6 mil från Elbens, Weserens och Eiderens mynningar (8 mil från Holsteins vestra kust) i Norrajön, och består af hufvudön af samma namn, sandöarne eller dünerne, och åtskilliga klippor och ref, bland hvilka den så kallade "Munk" är den förnämsta. Ön Helgoland är indelad i det högre och lägre landet (öfver- och underlandet); det förre har 4,200 fot i omkrets och är 90—160 fot öfver hafvet; landet har nu icke 1,200 fot i omfång, då det för hvarje år deraf bortsköljes mer och mer. Sandöarne, med hvilka Helgoland för 100 år sedan var sammanhängande, åtminstone med en, hafva blott två femtedelar af Helgolands omfång. — Hela ön består af en rödaktig lermassa, som är blandad med mycken jernoxyd och något kolsyrad kalk. Den har tvenne hamnar, underhåller en fyrbåk och bebos af ungefär 2,500 invånare af frisisk stam, hvars språk och seder de helt och hållet bibehållit. Fiskfångst och handel är deras hufvudsakliga näringsfång; många göra tjänst som lotsar. Ön försvaras af fyra batterier, har tidigare tillhört Danmark, men intogs i September 1807 af engelska amiralen Russel och har sedan freden i Kiel (1814) varit en besittning af England, som dock icke af den fordrar någon afgift, och förfritt hvarken bekymrar sig om dess författning eller inre styrelse. Justis och polis handhafvas för en del efter slesvigholsteinska landslagarne. Sista instansen bildade guvernören, som på militärisk fot afgjorde de för honom framlagda tvistemål; men då den 700 man starka besättningen år 1821 blef indragen, så erhöi en magistratperson hans myndighet.

Stället passar förträffligt till sjöbad, och som sådan anstalt är ön också nu mest bekant och tyckes jemt vara i stigande. — Vi skola nu, mer detaljeradt, meddela skildringen af en badresa till Helgoland.

Under badtiden gå ångfartyg från hamburgska ångskeppsfarts-kompaniet tre gånger i veckan från Hamburg till Helgoland, nämlig Tisdags, Thorsdags och Lördags morgon kl. 7; men utom dessa fartyg går äfven från Hamburg dit det stora och vackra

bremer-ångfartyget "Konung Wilhelm II". Det afgår hvarje Tisdags och Lördags morgon från Hamburg till Helgoland, samt Måndag och Fredag derifrån tillbaka.

I klart väder ser man redan med obeväpnade ögon Helgoland på ett afstånd af 4 mil vid horizontens kant likasom två smala grå skogar. Men genom den hastighet, hvarmed skeppet genomskär de grönaktiga vågorna, tycks dessa småskogar ständigt mer och mer höja sig upp ur hafvet, och man åtskiljer snart i dem sjelfva klippön och den närliggande sanddünen, på hvilken badvagnarne befinna sig. Blott ännu ett par timmar, och ångbåten lägger till emellan begge och kastar ankar.

Under det åtskilliga stora roddbåtar, hvar och en prydd med en stor flagg, hafva stött från land och närma sig ångaren för att landsätta passagerarne, får man tid att närmare betrakta det ovanliga skådespel, som här visar sig. Upp ur den vidsträckta, och som det synes, ändlösa mörkgröna hafsytan höjer sig i jettstor utsträckning den nästan lodräta klippan af tegelröd färg, korsad af grönaktigt hvita tvärstreck likasom band, betäckt på ytan med slätter af frisk saftgrön färg och talrika snygga boningar, mellan hvilka kyrkornet, den gamla och den nya vackra fyrbåken höja sig. På klippans öfversta kant svaja en mängd brokiga flaggor, och vid strandbrädden väntar en munter, nyfiken människomassa, för att mönstra och helsa på den nya anlända.

Klippan bildar en lång smal trekant, liknande en trubbig vinkel, liksom en liggande pyramid, hvars bas vänd emot den ankommande, ligger på en segelformigt i hafvet utspringande stor landtude, som kallas för eller underlandet. Denna höjer sig småningom ända till klippans fot, ungefär 20 fot öfver hafsytan, och är betäckt med en mängd byggnader, för det mesta boningar eller magasin, i hvars medelpunkt i synnerhet det nybyggde vackra och rymliga konversationshuset, byggnaden för varma bad och ducher, samt tvenne restaurationspaviljonger i form af traktlika rundbyggnader, utmärka sig, och vid strandbräddengunga en massa större och mindre fartyg på vågorna under det de kasta ankar. Utan att vidare bekymra sig om sitt bagage, inskeppar man sig nu, sedan man lemnat sitt pass till ångbåtens styrman, i en af de stora båtarne, och låter ro sig till Underlandet.

Knappt har man satt foten på land, innan en hel skara unga pojkar erbjuda den nykomne sin tjänst med att anvisa honom logis. Man gör emellertid bäst uti, att alla icke höra på dem, men genast bortvisa dem; ty det kan mycket lätt hända, att man just icke på det bästa ledes af dessa tjänstvilliga andar. Har man icke redan före sin ankomst beställt logi, så gör man klokast uti att stanna öfver första natten i en af de deravärande gästgifvaregårdarne, som alla äro mycket goda, och följande morgon sjelf uppsöka sig ett logi för längre tid.

Något särskilt boningshus för badande finnes icke på Helgoland, dock kännes deraf ingen saknad, ty, oaktad de besökandes antal för hvarje år blir talrikare, så finnes dock ett sådant öfverflöd på privata hus, att man bland dessa har ett rikligt urval, i det hvar och en Helgoländare har beredt sig på att möttaga badgäster, så att säkert i de talrika husen en 15 till 18,000 bäddar stå samtidigt till de fremmandes disposition. Många välmående invånare hafva låtit uppföra vackra och nya sidobyggnader, uti hvilka finnas rymliga rum, modernt möblerade och utstyrda med prydlighet och elegans. Men för en stor del af Helgolands besökande har öboernas små nationella boningar ett vida större behag, så att dessa ofta få företrädet framför de moderna lägenheterna. Alla karakteriseras de af en verklig holländsk renlighet. Helgoländaren älskar, liksom alla sjöfolk, lifliga och skärande färger, hvarför också hans boning med dessa prälar i rikligt mått. Rummet bildar som oftast en kvadrat, tak och festerpall äro ljusgröna, festerkarmarne himmelsblå eller gula; golvet är skuradt bländande hvitt, försedt med flu, ren och damfri sjösand från Dünerne, eller också måladt brunt eller grönt med oljefärg; väggarne äro här och der ännu tapetserade med brokiga glacerade flagor på holländskt manér, fenstren äro spegelblanka och försedda med snygga gardiner. Sångarne låta intet öfrigt att önska. Allt husgeråd har, om icke just den nyaste fason, så dock bekvämlighet — äfven en mjuk soffa saknas sällan —; husvärdarne äro uppmärksamma, förekommande och ärliga, och sålunda förenar sig allt, för att göra vistandet derstädes angenämt och hjertligt.

Redan första utflykten efter ankomsten gifver i förhand tillfredsställelse af nyfikenheten i det man underrättar sig om denna

Jordbits under och behag, och hvar och en, som har sinne för det sköna, stora och upphöjda i naturen, skall genom åskådning och känsla mottaga ett intryck, som till och med den bästa beskrifning förmår återgifva. Den vid sjöluften ovande känner snart sin appetit retad, och det är då den väl kokade färiska strandfisker och de utmärkta Helgolandska potäterna icke spela någon underordnad role.

Innan den egentliga badgästen kastar sig i hafvets armar, bör han rådfråga stället doktor; därför är det i sin ordning, att första besöket på Helgoland gäller badläkaren. Sedan man intagit en lätt frukost, spatserar man till stranden och inskeppar sig för att taga det första badet på Dünerne. Någon särskild omsorg med afseende på dragten kommer mindre i fråga, dock är en lätt kappa till att kasta omkring sig åtminstone ändamålsenlig. Sjelfva öfverfarten, långt ifrån att vara obehaglig eller farlig, är för det mesta så angenäm och underhållande, att man är berättigad att räkna densamma bland de glänsande egendomligheter, som utmärka Helgoland framför andra badorter. Det är under denna färd ingen brist på rikt ämne till lifligt tidsfördrif, hvartill hafvets o-beskrifliga, ständigt skiftande färgprakt, åskådandet af stora seglande skepp, klippornas högst pittoreska utseende i den tidiga morgonbelysningen, muntra skälars plötsliga uppdykande och försvinnande och tusen andra nya och öfverraskande scener erbjuda anledning. Ätven blifva under denna knappt 10 till 15 minuters färd många personer ömsesidigt bekanta med hvarandra, och härigenom knytes då det sällskapliga lifvet, som på Helgoland har en särdeles munter och vänlig karakter, lättare och mer otvunget. De otaliga njutningar, som dessa öfverfarter medföra, är för en del också orsak till, att de, i synnerhet under senare åren, icke blott företagits i afsigt att bada, utan ock för det nöje, som de i och för sig medföra, eller ock för att tillbringa en del af dagen på Dünerne, för att der antingen promenera, botanisera, samla produkter och föremål från hafvet, att jaga eller, under njutningen af den härliga sjöluften, från detta ställe taga den vackra och pittoreska vyn af klippön i åskådande, under det den ständigt tyckes antaga en ny skepnad.

(Forts.)

Intagandet af Laghouat.

(Se illustrationen i N:o 42.)

Den första vapenbragd, som kejsardömet fullfört: intagandet af Laghouat, gör därför så mycket större anspråk på betydelse, som den algeriska Saharas stängsel deraf beror, och vid hvars yttersta gräns, ungefär 107 lieues från Medelhafvet denna stad ligger. Den är hufvudstad i provinsen af samma namn, hvilken i norr begränsas af Dschabel-Amour-höjderna, i söder af den mäktiga Ouled-Nail-gördeln, i öster af stammen Beni-Mschab och i vester af stammen El-Arouat-Ksol samt inbegriper dessutom sex städer och tre stammar, bland hvilka senare Arbas, Ouled-Sidi-Atallahs och Arazlias äro de mest betydande. Laghouat sjelf, med 800 hus, är terrasformigt byggd vid branten af en höjd, försvarad af en med skottgluggar försedd ringmur och tvenne torn, och kan på sine murar uppställa omkring 800 stridsmän, ett antal, som, i tillfälle af belägring, betydligt kan förökas af tillkallandet af nabostammarna. Staden är af ett mycket gammalt ursprung och har snart tillhört Marockanerne, snart Turkarne. Den är indelad i tvenne kvartér, hvaraf det ena bebos af Ouled-Serriner, det andra af Hallafer. Båda hafva en olika förvaltning, som alltid åstodkommer afund och strid. I senare tiden hade Hallafernes parti fått öfvertaget och gjort Ouled-Serrinerne tributpliktige. Har än en fremmande fiende en naturligt bundsförvandt i en sådan inre oenighet, så voro deremot icke obetydliga svårigheter att öfvervinna i sjelfva läget. I nor och söder utsträcka sig tvenne skogar af ungefär $\frac{1}{3}$ mils längd; sjelfva staden är omgifven af ett ogenomträngligt nät af planteringar, som oregelbundet ligga om hvarandra och här och der omgifne af små murar, med vinrankor, som slingra sig från träd till träd, och har man trängt fram ända till sjelfva fästningen, som visserligen icke kan motstå europeiskt artilleri, så tillåta de tränga krokiga gatorna, de öfver hvarandra byggde husen ännu ett hårdnackadt motstånd af Saharas krigare, som icke hålla stånd på öppna fältet, men som bakom deras murar veta att försvara sig.

Enligt general Pelissiers utförliga berättelse uppfördes bresschbatterierna under natten från den 3 till 4 December i Marabout af Sidi-Hadsch-el-Aissa, och kl. 7, sedan general Bouscarens, som under kulregnet, som Araberne från sina torn och trädgårdar rigtade mot belägrarne, blifvit svårt sårad i benet, började kanonaden,

som kl. 10, oaktad Arabernes häftiga eld ur deras gevär och en kanon, hade laggt tre torn och de dermed förenade kurtiner i tillgänglig bresch. Nu lät general Pelissier de tillreds stående kolonnerna, två bataljoner Zouaver till angrepp, en bataljon Zouaver till understöd och två elitkompanier jemte dem i Marabout till betäckning af ryggen och flankorna stående kompanier gifva signal och under Zouavmarschens ljud och stormtrumning störtade de två första kolonnerna samtidigt från Marabouts högra och venstra sida fram som en orkan och bortsopade breschens försvarare trots det mest fanatiska och hårdnackade motstånd. Då general Pelissier med tredje Zouavbataljonen öfverstigit breschen, tillhörde staden redan Fransmännen. De tre bataljoner Zouaver utgöto sig som en flod från den upphöjda positionen, intogo tornen, och drogo, elektriserade af deras tappra befälhafvare, lös på kalifatet Ben-Salems hus, som bildar det ena af citadellen, som beherrska staden; öfverstelöjtnant Deligny lät inslä porten och snart var andra Zouavregementets örn jemte Pelissiers kommandoflagg planterade på minareten till detta hus. Samtidigt besteg också general Yusuf på norra sidan stadens murar med stegar, och tryckte snart general Pelissiers hand, under det hans kommandoflagg svajade från Ben-Salems hus vid sidan af Pelissiers. Hela företaget, berättar generalen, har blifvit utfördt med beundransvärd energi. Det var ett härligt skådespel denna dubbelstorm, som erinrar om vår skönaste dag. "Jag kan ej uttrycka, huru stolt jag är deröfver, icke för mig, utan för våra soldater, som voro så präktiga att beskåda, då de under ropet: *vive l'empereur!* öfversteogo murarne och helsade åsynen af örnen på Ben-Salems hus med entusiastiska glädjehrop.

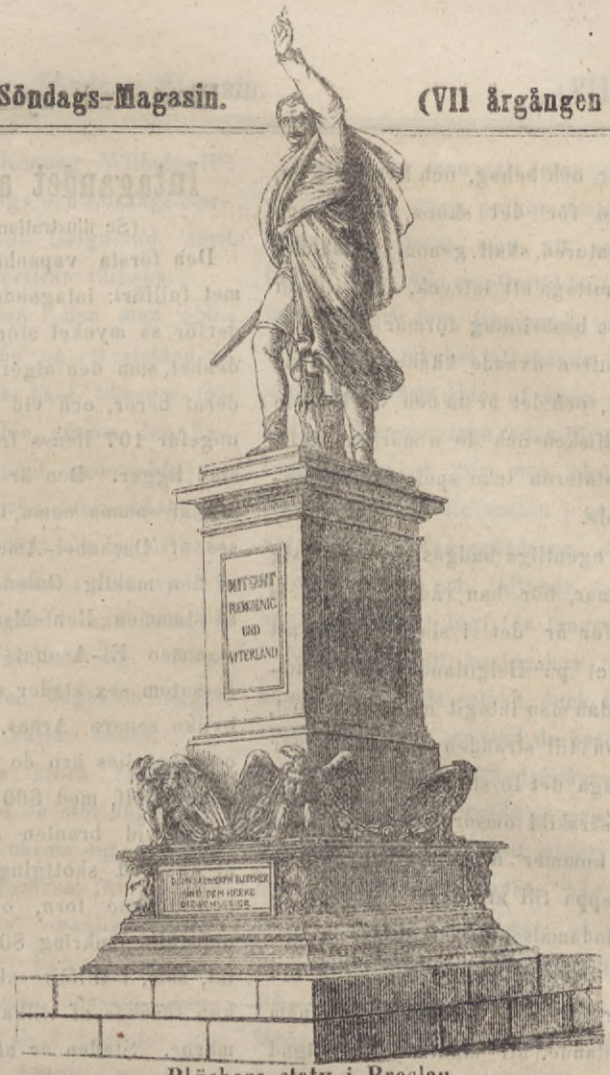
Förlusten vid intagandet af Laghouat var enligt de officiella uppgifterna: 2 officerer döde, 16 sårade, 25 underofficerer och soldater döde, 166 sårade. Fiendens förlust uppskattar general Pelissier till 700 och deröfver. "Gårdsrummen i flera hus voro bokstafligen betäckta med lik och blodet flöt derstädes som vatten." Om natten efter stormningen kommo öfver 300 man, som det lyckats att dölja sig i trädgårdarne och staden, för att aflemna sina vapen. Fångarnes antal uppgick till 450 vapenföra och öfver 1200 kvinnor och barn.

Blücher staty i Berlin.

Blüchers staty i Breslau.

Den lifegne.

(Forts. fr. N:o 42.)

Jag såg förräderiet insmyga sig bland familjer, lögnen innästa sig hos dem i rådet, som skulle ombesörja folkets väl; våldet med skarpa klor ingripa i de oskyldigas lif, som voro farliga för de magteggande. Tillika såg jag den ångest, som herrskade bland statens högst uppsatte; jag såg dem darra af rädsla, när en enda mans djerfva ord på laagt håll träffade deras öron; jag insåg hela ömkligheten och ihäligheten af denna statsmaskin, som vilde gälla för något starkt, fulländadt, ja för något gudomligt. Jag såg, med hvilka ringa medel man regerade en värld, och huru småaktiga orsaker framkallade verkningar, af hvars sår hela folkslag förblödde. Mitt hjerta vändades af smärta och qual; jag var i begrepp att fly och i ensamheten ångra, att jag blott ett ögonblick kunde anses nog dalig, att vilja deltaga i dessa människors planer. — Men så föll mig en annan tanke in, som först ganska saktat insmög sig i mitt hjerta, men som sedan så mycket starkare bröt sig en bana. Min egen kärlek, min ätra att glansa, jag tillstår det, understödde denna tanke. Jag beslöt att bedraga dessa människor på samma sätt som de bedrogo hela världen. Under skenet af att vara deras trogna tjennarinna, ville jag begagna dem för mina egna afsigter. Deras svarta planer mot mitt fädernesland ville jag korsa. Jag, den från mine bröder förskjutne och landsförviste, jag ville vara den, som räddade mitt fosterland, som först nu blef mig dyrbart, liksom barnet för modren, då hon hotas med att mista det. Jag behöfver icke att för dig afslöja enskilt heterne af mitt påbörjade forfarande. Du skall kunna gissa dem. Jag gick helt och hållet in på czarens planer. Jag understödde honom med råd. Han var förtjust öfver min skärpsinnighet, öfver mitt rigtiga omdöme. Han blef för hvarje dag mer och mer passionerad intagen af mig, så mycket mer, som jag tills dess hade hållit honom inom skrankor, dem han egentligen hade rättighet att bryta. För att ännu mer vinna honom för mig, för att ännu mer uppelda hans passion, har jag nu på en kort tid aflägsnat mig från hans person. Jag föregaf en resa till Zamosk såsom nödvändig och lofvade på samma gång att tjena hans afsigter i Polen, att utforska de per-

soner, som började bli motsträfviga, samt att understödja hans anhängare med mundliga råd. Han lät mig resa, frässande i den lycka, som jag lofvat honom vid min återkomst.

Den unga polackskan stannade åter vid dessa ord och blickade åter på ynglingen, som med den spändaste uppmärksamhet lyssnat på hennes berättelse. Det var en blandad känsla af beundran och ogillande, som rörde sig inom Ivans bröst. En hemlig röst tycktes säga honom, att Emma handlat orätt, att hon tagit sitt offer för lätt och icke betänkt följderna för sig sjelf. Å andra sidan kunde han icke neka, att hennes ställning för fäderneslandet kunde blifva af oberäknelig nytta, och att, i betraktande af fosterlandet, hennes offer varit hjeltmodigt. I alla fall, det trodde han sig höra af hennes berättelses ton och innehåll, var det ingen förställning, intet skrymteri, som uttalade sig i grefvinnans ord. Han trodde på sanningen af denna berättelse, på sanningen af denna kvinnas inre motiver.

Således anses jag nu, fortfor grefvinnan, för en spion i rysk sold och för czarens mätress. Jag är begge delar, och är det dock icke, åtminstone är jag det tills detta ögonblick icke. Men ingen skall erfara hvad jag är, du undantagandes. Jag har lärt att känna många personer, jag har studerat dem. Ofta finner man bland dem stora, ädla naturer, men de flesta äro evaga, enerverade, vankelmodiga. Min kusin Felix, Matthias, greve Orlow, som jag också känner — de äro ädelmodiga personer, som för deras öfvertygelse gerna skola offra lif och gods. Men denna höga gudomliga kraft, som icke tjenar, utan leder, som icke blott förstör, utan tillika vill skapa, som i sin ande försmår att fatta och upptaga ett helt århundrade, som skrider fram öfver småaktiga medel, och blott har ett stort mål för ögonen, som till och med utgången från en skenbar underordnad ståndpunkt, dock förstår att leda en rörelse — denna kraft besitta de icke. De måste erhålla en yttre påstötning; deras eget inre förmår blott att skapa något underordadt. Om jag ville upptäcka mig för dem, så skola de icke begripa mig, de skola afråda mig, de skola anse min början för dåraktig. De skola väl inse, att jag som simpel polackska, som mitt fosterlands trogna dotter, kanske kunde uppmuntra och bistå männen, sköta dem när de voro sårade, begråta dem, när

de stupade, ja, till och med gripa till värfjan och följa med i striden — men de skola ej inse att allt detta har intet att betyda emot det inflytande jag vore istånd att utöfva som kejsarens älskarinna, som kanske i det afgörande ögonblicket vore i stånd att förändra mitt fäderneslands framtida öde och störta dess fiender i den graf, som de hade bestämt för polska folket. De skola ej begripa, att det kan finnes själar, som icke nöja sig med vanliga medel, utan gripa till utomordentliga, för att tjena stora ändamål. Och sådana som dessa äro alla de män, jag lärt känna. Du är den förste, i hvilken jag, änskönt du ännu nästan är en pojke, erkänt ett snille, som öfvergår dem allesamma, ett snille, som inom sig hyser något stort och upphöjdt. Och ett sådant snille behöfver jag; ty bördan af min hemlighet nedtrycker mig. Jag önskade finna ett hjerta, uti hvilket jag kunde utösa mina tankar. Du aar icke, Ivan, huru mitt hela inre ville jubla och fröjdas då jag fann dig, den ende åt hvem jag kunde förtro mig och som jag kunde indraga i mina planer, som jag kunde göra till medlare emellan mig, den misskände och förviste från alla andra människor, och denna människomassa, som täflar om samma mål som jag; men åt hvilken jag ej vågar förtro mig, om min plan skall lyckas. Ja, Ivan, jag älskar dig, jag tillber dig! och dock vet jag, att jag aldrig vågar räkna på din kärlek, att jag är den ovärdig, då jag icke kan draga mig tillbaka från den väg, som jag beträdd. Var lugn, Ivan, dåra dig icke, du beundrar mig kanske i detta ögonblick; men du vet icke allt. Jag är icke så ädel och god, som du tror. Bredvid min själs höga och ädla rigtning finnes en annan af vanlig, sinlig, lättfärdig art. Tvenne naturer kämpa inom mig. Jag kan ej andligt bestå utan sinlig njutning. Jag måste vara rik, frässa i alla njutningar, om jag skall utföra något stort. Jag kan ej lefva i armod, torftighet, försakelse och återhållsamhet. Min ande dör, om min sinlighet icke kan finna någon tillfredsställelse. Jag skulle i detta ögonblick icke kunna tala lugnt och förståndigt med dig, om icke ditt hufvud låge på mitt bröst, om icke din andedragt vidrörde min hand, om icke den salighet genomlade mig att äga dig, som jag tillber, i mina armar. Se, Ivan, det är egentligen ingen vanlig kärlek, som jag för dig hyser. Du i din renhet, din andlige

kraft, står för högt öfver mig, till att jag skulle kunna älska dig. Jag dyrkar dig, jag tillber dig, du, den förste man, jag funnit, som är äldrare, bättre, starkare, renare, än jag passionsfulla qvinna. Jag skulle eländigt omkomma, tyngden af din storhet skulle nedtrycka mig, om jag alltid skulle lefva tillsammans med dig. En gång vill jag frässa i dine armar, ty ännu är jag det värd. Ingen mans hand har nånsin vidrört mig. Men jag prisar mig lycklig, att jag ännu träffat dig, innan min belägenhet, min plan, mitt mål tvingade mig, att anse min kärlek för intet annat, än ett verktyg, en gunst, som jag offerar åt den, som jag vill tillintetgöra eller begagna för mina planer!

Hon tystnade. Hennes ögon glänste, hennes ansigte strålade som förklaradt.

Väldsamt passionerad reste hon upp ynglingen och tryckte honom till sitt hjerta, betäckande hans läppar med heta, glödande kyssar.

— Ivan, ropade hon, min söta pojke, må du gerna tänka hvad du vill, jag måste kyssa dig, jag måste trycka dig till mitt hjerta. Ja, jag tror, att ännu ingen qvinna omfamnat dig som jag, och det är min stolthet, min förtjusning. Dine rena kyssar skola inviga mig till det lif af skuld och uppoffring, som ligger framför mig. På din omfamning vill jag tänka, när min lott tvingar mig att kasta mig i armarne på dessa eländiga slafvar. O, Ivan, förstår du mig? Skådar du i mitt hjerta? Fördommer du mig icke?

Härvid skådade hon in i ynglingens ögon med blickar, som flammande trängde djupt in i hans själ.

Ynglingen var oförmögen att svara. Hans blod svallade, hans hjerta bankade våldsamt, hans lemmar darrade.

Den turkiska schalen hade glidit ned från grefvinnans skuldror. Den lätta underklädnad, som hon tagit på sig, dolde hvarken den sköna halsen eller de hvita runda armarne, som hon slingat om den älskades nacke.

Ivan kände grefvinnans barm bölja vid hans bröst, han kände hennes hjertas hastiga slag.

Han såg intet annat än grefvinnans i salighet simmande ögon; han hörde ej annat, än hennes smekande och passionerade kärleksord.

— Ivan, du är min! jublade grefvinnan.

Tag mig! Jag förgår af salighet! O, huru lycklig du gör mig!

I detta ögonblick bankades starkt på ytterdörren.

Ivan och grefvinnan foro ifrån hvarandra. En dödlig blekhet drog sig öfver den sköna, älskogsglödande qvinnans ansigte. Som om hon för ingen del i världen ville låta den älskade rycka ifrån sig, tryckte hon änyo ynglingen hett och darrande intill sig.

— Var lugn, Ivan! hviskade hon med nästan qväd röst. Var lugn! Det vare hvem det vare vill, så öppnar jag icke! Jag släpper dig icke ifrån mig!

Men bankandet upprepades och blef starkare.

— Nädiga grefvinna, ropade kammarjungfruns stämma, nådig frun ber om ursäkt för det sena störandet. Men det har ankommit besök, och dörrarne till rummen här bredvid, kunna endast öppnas inifrån. Nädig frun har sett, att ni ännu har ljus i edert rum och låter anhålla, det ni täcktes tillåta henne, att för ett ögonblick gå derigenom.

Det skulle vara omöjligt att skildra det uttryck af smärta, förtviflan, öfverraskning och raseri, som i detta ögonblick aftecknade sig på den unga polackskans ansigte.

Loksom skakad af häftig feber, darrade alla hennes lemmar. Hennes högra hand var liksom afvärgande utsträckt, under det hon med den venstra krampaktigt omslingrade ynglingen. Hennes ögon hotade att tränga fram ur deras hålor; hennes ådror i pannan uppsvälde, som om de ville spränga sonder.

Man hörde lifliga steg derute i korridoren. Flera stämmor hördes, deribland äfven en mans.

Grevinnan sänkte armarne och steg upp. Hennes ansigte var blekt och kallt; hennes ögon stirrade utan eld och lif.

Så stod hon ett ögonblick framför divanen, med korslagda armar, kastande en obeskriflig blick på ynglingen, på hvilken hela denna scen gjorde ett förfärligt, ängsligt intryck.

— Det får ej ske! sade hon derpå med dof, tonlös stämma, under det hela hennes kropp darrade och hotade att digna.

Ivan sprang upp, för att stödja henne. Hon visade honom mildt tillbaka, och pekade på fenstret.

— Fly Ivan, sade hon. Fly! Det får ej

ske! Jag skall veta att bära min lott. Tänk på denna stund!

Ynglingen, gripen af medömkan, öfvervåldigad af den sköna qvinnans förtviflan ville kasta sig i hennes armar, trösta henne, stödja henne.

Hon visade honom åter mildt tillbaka.

— Fly! Fly, det är hög tid! sade hon. Jag måste öppna.

Hon vred sig ur hans armar och vacklade till dörren.

Ivan störtade fram, upprullade gardinen och öppnade fenstret.

Rummet låg väl på nedra botten, men fenstret var dock anbragt i en betydlig höjd från marken. Ivan måtte samla hela sin forra skicklighet, hela sin kraft, för att lyckligt nå den hvita kissand, som var utbredd längs med slottet.

Det lyckades honom, änskönt hans lemmar darrade och hans hjerna brände.

Nu stod han under fenstret i den kalla Septembernatten, som uppskakade honom ur den feberhettan uti hvilken hans hela väsens befann sig.

Nattvinden anföll hans brinnande panna och skakade hans lätta klädsel. Förändringen hade varit för plötslig. Ryckt ur en skön, glödande qvinnas armar och plötsligt försatt i den kalla, ensliga nattluften — stod nu ynglingen der, med darrande lemmar, med forvirrad, bultande hjerna. Det förekom honom, som om han drömt och hastigt blifvit väckt. Vilda tankar grepo honom. Skyggt blickade Ivan sig omkring. Han tyckte sig åter vara slaf, åter lifegen, som om murarne, som omgifvo honom, voro furstinnan Koslowskys slottsmurar. Han ville skrika. Han ville ila derifrån.

Men slutligen besinnade han sig, att han icke drömt, att han verkligen vore i Sophiska. Med långsamma, vacklande steg gick han längs med muren, med sänkt hufvud, sammanhållande sin tunna rock med armarne.

Grevinnans förtviflan sönderslet hans hjerta. Ivan hade ännu aldrig sett en qvinna lida. Han skulle kunnat gråta.

Och dock förekom det honom åter, som om han bort djupt och fritt utandas, som om en tung, tryckande börda blifvit bortvältrad från hans bröst, som om han sprungit bort från en stor fara.

Allt, hvad ynglingen denna afton upplefvat, förekom honom så besynnerligt, att han tyckte sig ligga i en feber och plå-

gades af en både skön och ängslig dröm. Grefvinnans passion hade helt och hållet beröfvat honom all besinning. Han hade blifvit kastad ur den ena retelsen i den andra; han hade varit lekbollen för en haftig, glödande, våldsam kvinna.

Först nu erinrade sig Ivan enskildheter-na af det han upplefvat. Visserligen förekom honom själva sanningen som en dröm, och han slog sig ibland på pannan, för att samla sine tankar.

En blick, som ynglingen tillfälligtvis kastade på slottets fenster, påminde honom, att han borde försöka, att, på hvilket sätt som helst, återkomma till sitt rum. En oförklarlig ångest öfverföll honom, när han tänkte på att framtråda för sine vänner grefvinnan Potocki, och till och med grefvinnan Emma. Det förekom ynglingen som om han borde blygas, och dock kände han ingen orsak dertill.

Den kalla nattluften uppmanade honom emellertid allvarsamt att söka sitt skyddande rum. Han kände en liten nyckel i sin ficka. Han påminde sig, att det var nyckeln till en liten dörr som från soulerainen förde ut i trädgården. Ivan hade anhållit om densamma, för att han, som vanligen var förr uppe än någon annan i slottet, kunde när han ville komma ut i parken och njuta af den friska morgonluften. Han begagnade ofta denna lilla dörr, för att icke, medelst att gå genom salongen, störa damerna, som bodde i undra våningen.

Äfven nu uppsökte Ivan denna dörr, och då han som sagdt flera gånger begagnat vägen från soulerainen till trädgården, så hjälpte han sig utan synnerlig möda fram i mörkret och uppnådde lyckligt på en mindre trappa korridoren i andra våningen.

Helt sakta ville han just öppna dörren till sitt rum, då han plötsligt märkte, att dörren till sidorummet, som beboddes af Matthias, stod öppen.

Det var icke nyfikenhet, utan bekymmer för vännen, som föranlät Ivan att kasta ett öga in i hans väns rum.

Det var mörkt, men genom de hvita gardinerna, föll så mycket ljus, att Ivan kunde tydligt urskilja föremålen.

Han såg ej sin vän. Han gick in i detta rum och derifrån till sängkammaren bredvid.

Den skrynkade hädden antydde, att Mat-

thias liggat. Men heller icke här fann Ivan sin vän.

Det gafs emellertid tusentals orsaker, hvarför Matthias kunnat lemna sitt rum; men på dessa offrade Ivan icke ens en tanke. Han blef orolig. Han inbillade sig genast, att det måtte hafva tillstött hans vän någon olycka.

Skyndsamt ilade han till sitt eget rum, för att se, om Matthias kanske vore der. Men han fann honom icke.

Med klappande hjerta trädde ynglingen åter ut i korridoren. Han hörde blott bullret af steg på nedra botten

Skulle Matthias hafva gått dit. Månde han kände de ankomne gästerna? Det vore icke omöjligt.

Ivan gick framåt korridoren till trappan, samma väg han redan för några timmar sedan passerat.

Ännu innan han hann till marmortrappan, såg Ivan redan skenet från ljusen på nedra botten.

Försigtigt närmade han sig trappan.

— Matthias! ropade han ovillkorligt.

Ty han såg sin vän, endast vårslöst klädd, med håret i oordning och upplöst halsduk luta sig fram öfver trappans ledstång och titta ned på undra botten.

Orörig låg Matthias långt fram öfver ledstången. Ivan upptäckte knappt en andedrägt, som rörde vännens bröst. Den unge mannens ögon vore stelt fästade på djupet, från hvilket ljuset fladdrande föll på hans bleka, förstörda anletsdrag.

Ivan for samman vid denna syn. Ännu aldrig hade han sett sin vän således. Hvad hade skett? Hvem vore de ankomne?

Matthias hade hört sin väns utrop. Ständigt längre och längre böjde han sig fram öfver ledstången. Ivan angreps nästan af svindel, han trodde hvarje ögonblick, att hans vän skulle störta ned öfver ledstången.

Trappan var hög, och hade Matthias störtat ned, så hade han varit förlorad.

Och dock vågade ej Ivan att vidröra sin vän, för att varna honom. Han greps af en rysning, en förfäran för denna spöklika orörlighet, med hvilken den unge ryssen skådade ned i korridoren på nedra botten.

Plötsligt såg Ivan sin väns ansigte röra sig. En vild förtviflansfull smärta präglade sig i alla dess drag.

— Sophie! ropade han, utbredande ar-

marne och böjande sig långt ut öfver ledstången.

Hans kropp förlorade jemvigten, hans fötter sökte en stödjepunkt. Ännu ett ögonblick, och Matthias skulle hafva störtat ned på korridorens marmorgolf.

Men Ivan hade redan gripit och ryckt sin vän tillbaka.

Som ett brutet rör föll Matthias samman i sin räddares armar. Hans ögon tillslöto sig; hans hufvud föll ned på vännens bröst.

— Sophie! hviskade han, jag har sett henne! Sophie!

Derpå tillslötos hans läppar och likblekhet betäckte hans ansigte.

Ivan lade sine armar kraftigt omkring sin vän och bar honom med nästan öfvermenskelig ansträngning till hans rum.

Matthias rorde icke en led. Ivan darade vid den tankan, att den förfärliga smärtan kanske kunde hafva rubbat hans väns själ eller kropp.

Ivan lade den medvetlöse på sängen och bestänkte hans panna med kallt vatten.

Det dröjde länge, innan Matthias öppnade ögonen. De vore matta, förstörda, utan lif och glans.

Endast en suck trängde sig fram ur den unge, olycklige mannens bröst.

Han tycktes ej genkänna sin vän och tillslöt snart åter ögonen. Uppträdet tycktes hafva helt och hållet brutit hans kraft. Han föll i en djup, dodsliknande sömn.

Ivan tände upp ljus och satte sig vid sin väns säng, lyssnande till den sakta, djupa andedrägt, som långsamt och tungt arbetade sig fram ur den sofvandes bröst.

En tår uppsteg i ynglingens öga, en tår, helgad åt sin väns smärta. Ivan förstod allt för väl hans tillstånd; han visste, att den unge mannens hela själ ännu alltid var Sophie tillgifven. Han begrep den förtviflan, som måtte ha gripit hans väns hjerta, då han, kanske af en aning uppskrämd ur somnen, ilat till trappan, der han sett den älskade, som genom skamligt förtal blifvit honom franrofvad, vid armen af denne fremmande, kalle man, hennes gemål.

Ivan slödde sitt tunga hufvud i handen och tänkte på denna natts händelser. De vore nog allvarsamma och ovanliga, för att sysselsätta en mans själ som varit mognare och mera erfaren, än den oerfarne, med verlden obekante Ivan.

De lyckliga dagarne i Sophiofka, de lyckligaste, Ivan nånsin upplefvat — tycktes plötsligt vara forbi. På ett längre vistande hos dessa adla, goda människor var numera ej att tänka. Matthias och Sophie

finjo ej möta hvarandra, det insåg Ivan. Och fruktade han sjelf för att framställa sig för grefvinnan Emmas ögon, änskönt han icke kände sig skyldig till någon förseelse? Sådana ögonblick som han upplefvat med Emma — detta sade honom ynglingens rätta känsla — återvända sällan, om nånsin. Halva de gonom ett missgynnande öde blifvit afbrutne, så är det bäst att qvälva mianet deraf, genom att fly de personer, vid hvars anblick de stormande känslorna ånyo kunde väckas.

Dessa tankar sysselsatte ynglingen, under det hon satt vid sin väns säng. De höllo honom vaken, änskönt äfven Ivan af nattens händelser kände sig trött. Utan att han märkte det, öfvermannades ynglingen slutligen af sömnen. Han instumrade, sittande på stolen.

Då han vaknade, började redan dagsljuset intränga genom fenstren. Förskräckt sprang Ivan upp. Han förebrådde sig, att så länge hafva låtit sin vän utan skydd och bistånd.

Men Matthias sof ännu alltjemt djupt och fast. Ängsliga drömmar tycktes oroa honom. Sakta framhviskade han ibland Sophies namn.

Ivan ordnade sitt hår och sin klädsel, som kommit i oordning. Derunder föll det honom in, att man kunde hysa misstankar, om man funne hans bädd orörd.

Han skyndade in i sitt rum och kastade sängkläderna om hvarandra, visserligen med en så öfsvad hand, att hvar och en lätt skulle kunnat upptäcka i hvilken afsigt det skett.

Då Ivan trädde ut genom sin dorr, för att återvända till Matthias' rum, varseblef han en af grefvinnan Potockis betjenter, som långsamt gick fram och åter i korridoren som om han väntade någon.

Betjenten hörde bullret af dörren och skyndade fram till Ivan.

Det var en redan till åren kommen man, som från sin barndom tjenat hos familjen Potocki, och på hvem grefvinnan kunde förlita sig. Ivan tyckte om mannen, och äfven betjenten hyste förkärlek för Ivan, i hvars väsen fanns så mycket vänligt och förekommande, och så litet fränstötande och högfärdigt.

— Unge herre, ropade betjenten, nådig grefvinnan här skickat mig hit. Jag skulle vänta tills en af ugherrarne vaknat; ty hon önskar att få tala med eder.

— Med mig eller herr Matthias? frågade Ivan.

Med begge, eller också blott med en, svarade betjenten.

— Har då något förefallit? frågade I-

vän, som icke ville låta förstå, att han redan kände nattens händelser.

— Det är väl så, svarade betjenten. Det har i natt kommit besök.

— Hvem då, Dimitri? frågade Ivan. Säg! du ser så ängslig och hemlighetsfull ut. Du vet ju, att du med mig kan tala öppet.

— Åh, nådig frun har heller icke befallt mig att tåga, svarade Dimitri. General Kisselew, svärsonen till nådig frun, har anländt.

— Och hans gemål, grefvinnans dotter, Sophie —? frågade Ivan.

— Är också med, svarade den gamle hemlighetsfullt. Och det torde väl äfven vara orsaken, hvarfor nådig frun önskar att tala med de unga herrarne.

— Var du vaken, Dimitri, då generalen kom? frågade Ivan.

— Ja, svarade betjenten. Fru Generalskan har ju sådan godhet för mig, att jag måste vara henne till hands.

— Har du då märkt, om den nådiga frun har sagt något i hemlighet till sin dotter? frågade Ivan vidare. Något, som generalen icke fick höra.

— Ack, jag förstår eder redan! svarade Dimitri. Jag vet redan hvad ni menar. Nej, jag har icke förmärkt något. Men en gång, då fru generalskan ville gå till sitt rum, genom korridoren, just vid trappan — jag följde henne, och nådig frun följde med sin svarson — blef fru generalskan plötsligen förskräckt, blef likblek och tittade uppåt. Dimitri, sade hon till mig och grep min arm, hörde du icke något? — Visserligen förekom det mig, som om jag hade hört någon ropa namnet Sophie, och det förekom mig äfven, som om jag uppe på trappan såg unga herr Matthias. Men jag kunde också hafva misstagit mig, och jag tänkte, att huru det än förhöll sig, så vore det väl bäst att tåga. Men hon var ännu alltjemt mycket blek och sade: Dimitri, det var hans röst! O, min Gud, hvad skall detta betyda!

Ivan kunde blott med möda undertrycka den rörelse, som intog honom vid afhörandet af denna berättelse.

— Är då den nådiga frun redan uppe? frågade han betjenten.

— Ja vaserra, svarade denne. Jag tror icke att hon sofvit på hela natten. Hon var åtminstone straxt vid handen, då generalens vagn for upp på gården.

— Gå ned, Dimitri, och säg den nådiga frun, att jag i ögonblicket skall komma, sade Ivan. Jag skall blott gå in och se till min vän, som är illamående. Men jag kommer genast.

Betjenten gick. Ivan skyndade till sin väns säng, och fann honom ännu i djup, orolig slummer. Derpå ilade han framåt korridoren till trappan.

Morgonljuset föll redan klart in genom de höga fenstren, som gäfvö ljus åt trappan. Dock herrskade ännu en viss skymning i de höga, sköna rummen.

Ivan ville just åt höger böja in i den gång, som förde till grefvinnan Potockis rum, då en hvit gestalt från venstra sidan, hvarest grefvinnan Emmas rum lågo, ilade emot honom.

Ivan kunde icke förmoda annat, än att det var den unga polackskan. Han rodnade.

Men en ny blick öfvertygade honom, att han feltagit sig. Den honom mötande damens figur var icke så hög som polackskans. Den var smärtare, finare, prydligare.

Man behöfde blott hafva sett grefvinnan Potocki en gång, för att i denna dame genast erkänna hennes dotter Sophie. Detta gjorde äfven Ivan, då hon kommit honom några steg närmare.

Det var samma regelbundna, ädla, uttrycksfulla ansigte, som han beundrat hos grefvinnan, ynglingen nu såg framför sig. Samma kloka, genomträngande, känslofulla ögon lyste honom tillmötes. Samma själshöghet uttalade sig i hvarje drag af detta fina ansigte.

Blott var detta ansigte blekt, förstördt. Bekymren tycktes der hafva uppslagit sitt säte. Så unga än dessa drag voro, så förrådde de dock spår af stora lidanden.

Generalskan skyndade fram ända till Ivan. Derpå stannade hon.

— Det är icke han! sade hon för sig sjelf. Hvem är ni, min herre? fortsatte hon derpå lägre. Ursäkta min fråga! Men hvem är ni? Hvarthän vill ni?

— Jag är en gäst här, svarade Ivan, som redan anade de frågor, han ytterligare kunde vänta sig. Jag vill till grefvinnan Potocki!

— Min mor sofver ännu. Det är icke möjligt, att ni nu kan få tala med henne, fortfar generalskan.

Hon talade med lugn röst, men Ivan märkte dess darrande, han såg den inre rörelsen hos den unga frun, som höll sina genomträngande blickar fästade på ynglingen.

— Grefvinnan har låtit kalla mig, svarade Ivan sakta. Tillåter ni, att jag skyndar mig till henne. Hon tyckes vara angelägen om att få tala vid mig.

(Forts.)